

En simpel trælås. Den er helt enkel i udformningen, men har alligevel nok kunnet give en indbrudstyv sved på panden.

naturligvis af, hvor værdifulde lokaler og værdier, man vogter over; en borgmester bærer f.eks. selve byens nøgler, der unægteligt har noget større statusværdi end bondekonens nøgler til fadeburet. På denne tid var overdragelse af byens nøgler ikke en rent symbolsk æresbevisning som i dag, men en helt reel magtoverdragelse - ansvaret for de nøgler, der ved solnedgang aflåste byportene og lukkede for adgang til byen. Holdt man byens nøgler, holdt man helt bogstaveligt byens sikkerhed i sine hænder. Det kan ikke undre, at borgmesterembedet i allerhøjeste grad var en betroet post!

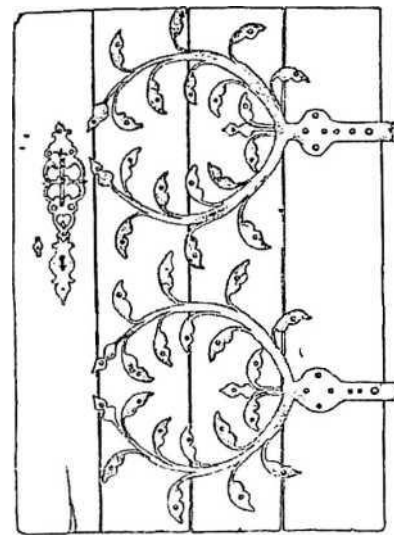
Når der er bevaret så relativt mange nøgler og låse fra middelalderen skyldes det naturligvis, at låse af snart sagt enhver størrelse og udformning var helt almindelige. Der var lås på dørene, men også på

kister og skrin. Man vogtede sine værdier så godt man kunne, og i velstående kredse kunne man benytte sindigt og kunstfærdigt konstruerede låse på pengeklæder, der krævede flere nøgler for at åbnes - flere af den slags låsekister er bevaret, især laugenes og byernes pengeklæder, og konstruktionen er i nogle tilfælde så kompliceret, at det næsten ligner et helt urværk.

Mere ydmyge folk måtte selvsagt nøjes med simple låse som f.eks. en kraftig hængelås, eller endog en låsekonstruktion og nøgle helt af træ. Trænøgler kræver en vis størrelse for ikke at blive for spinkle til at fungere, og kendes derfor kun fra døre og porte, hvor de er indbygget i eller permanent monteret på døren; på en kiste ville de være alt for store og klodse. Selv om træ-låsene er ret simple af konstruktion kan de være endog meget

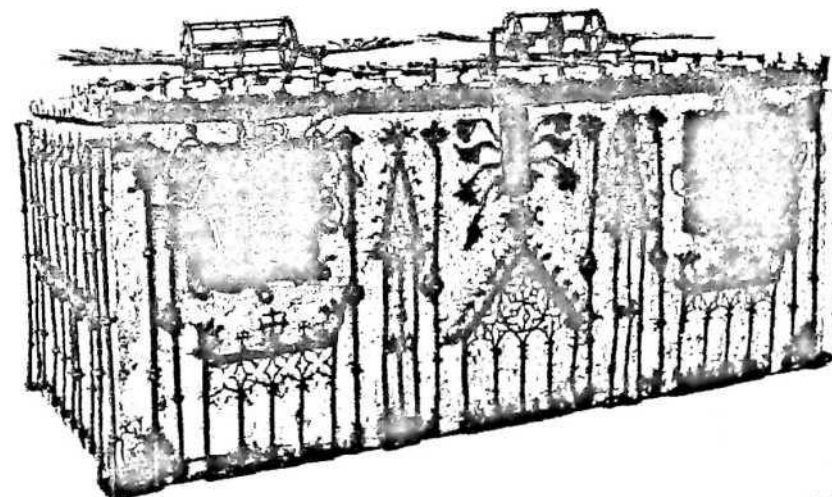
24

effektive, og må have ydet en betydelig reel sikkerhed. Ligefrem dirkfrie er de vel næppe, helt bogstaveligt, men det er generelt ikke døre, man kan åbne blot med et

Jernbeslag på en dør. En sådan detaljerigdom tjener ikke noget praktisk formål, og må være lavet for også at udnytte beslagene til dekoration.

velrettet spark eller en bøjet hårnål - selv

Skønt jernbeslagene på denne kiste kan synes noget spinkle har de alligevel en værnende effekt, samtidig med at de helt tydeligt også er tænkt som udsmykning.

med nøglen kan det faktisk være svært!

Imidlertid var der også andre grunde end de helt indlysende til at sætte låse på døre, porte og kister. Rent juridisk skelnedes der nemlig meget skarpt mellem tyveri med og uden opbrydning af en lås. Forbrydelsen var langt værre, hvis tyven havde brudt en lås op, end hvis han blot

havde snuppet ét eller andet i forbifarten. Om låsen så var god og effektiv eller ej, var rent juridisk uden betydning.

Rent teknisk kan der skelnes mellem to typer låse-mekanik. Den almindelige velkendte nøgle som vi stadig anvender i dag, der stikkes i et nøglehul og udløser låsen ved at blive drejet rundt, kendes